

Bærekraft

357

Bærekraft i
norske
kommuner

2024

Sammendrag

Om Norge skal lykkes med å nå bærekraftsmålene, må kommunene lykkes i sin omstilling. Det er der vi alle bor, jobber og i første rekke kan påvirke vår felles utvikling. Bærekraft 357 er den andre i rekken av rapporter fra PwC som skal rette fokus mot arbeidet med bærekraftsmålene i kommune-Norge og fremheve de mest bærekraftige kommunene.

Bærekraft 357 måler hvilke kommuner som er mest bærekraftige, ved å sammenligne resultater basert på offentlig tilgjengelig informasjon. Indeksen måler kommunene innenfor tre dimensjoner; 1) Klima og miljø, 2) Sosiale forhold og 3) Økonomi og styring.

Årets rapport baserer seg på 72 indikatorer som alle måler ett eller flere av FNs delmål. En komplett oversikt over indikatorene og koblingen mot FNs bærekraftsmål er presentert i rapportens kapittel 4.

Som del av årets rapport lanserer vi også et dashboard på pwc.no der kommunene får innsikt i resultatet for alle indikatorer, med data ti år tilbake i tid.

Bærekraftsmålene er verdens felles arbeidsplan for å løse de største utfordringene vi står overfor. Det er store forskjeller i hvor kvantitative og konkrete de 169 delmålene til FN er, og dermed også hva som skal til for å oppnå målene. Bærekraft 357 har derfor ikke satt konkrete mål for kommunene, men synliggjør hvem som lykkes best der det allerede finnes relevante mål. Likevel er det viktig å forstå hvilken retning vi har som land og om vi er på riktig vei for å nå målene.

Det siste året er det 25 kommuner som har kuttet klimagassutslipp i tråd med Paris-avtalen. Dette er en forbedring fra i fjor kun 20 kommuner lyktes med det samme målet. Ser vi på snittet over de siste 5 årene, er imidlertid resultatet ikke så positivt. Da har kun fire kommuner klart å kutte utslipp i tråd med målene. På den andre siden har 259 kommuner i samme periode redusert inntektsforskjeller, 329 har økt utdanningsnivået, og 209 har redusert gjeldsgrad. Dette gir et godt bilde på kompleksiteten og bredden i bærekraftsmålene.

For enkelte kommuner foreligger det dessverre ikke offentlige data for alle indikatorer. Av 357 kommuner er det 144 kommuner med tilgjengelig data til alle de 72 indikatorene i Bærekraft 357. Vår metodiske tilnærming sikrer at de aller fleste kommuner blir rangert og kan sammenlignes med de andre kommunene.

Den kommunen med best resultat på tvers av alle dimensjonene og dermed årets mest bærekraftige kommune er Bærum. Kommunen er blant de beste på økonomi og styring, og sosiale forhold, men oppnår også et godt resultat innenfor klima og miljø. Kommunene Sogndal og Sunnfjord kommer på andre- og tredjeplass i Bærekraft 357.

Blant kommunene som kommer dårligst ut i Bærekraft 357 finner vi mange kommuner med færre enn 10.000 innbyggere og med høye frie disponible inntekter. I praksis kommuner fra KOSTRA-gruppe 15, 3 og 6.

Innhold

01	Om PwCs Bærekraft 357 for norske kommuner	4
02	Norges mest bærekraftige kommuner	9
03	Erfaringer fra de kommunene som lykkes best	33
04	Metode og indikatorer i Bærekraft 357	37

01

**Om PwCs
Bærekraft 357 for
norske kommuner**

En helhetlig bærekraftsindeks for alle kommuner i Norge

Bærekraft 357 er en vurdering av status på bærekraftsarbeidet i alle norske kommuner.

Rapporten blir utgitt årlig av PwC, og ble første gang utarbeidet i 2023.

Hva er PwCs Bærekraft 357?

PwCs Bærekraft 357 er en oversikt over bærekraftsarbeidet i alle Norges kommuner. Som utgangspunkt for å måle status på bærekraftsarbeidet har PwC valgt å legge FNs bærekraftsmål til grunn.

Bærekraftsmålene er vår felles plan for en bærekraftig utvikling, som Norge har forpliktet seg til å jobbe for at verden når innen 2030. Målene er dessuten sentrale i kommunenes arbeid med strategier og planer.

Bærekraftsmålene består av 17 hovedmål og tilhørende 169 delmål. PwC har tatt utgangspunkt i disse og kartlagt relevante indikatorer som måler status og utvikling i alle norske kommuner. Til sammen bruker rapporten 72 indikatorer basert på offentlig tilgjengelig informasjon.

Gjennom arbeidet har flere hundre indikatorer blitt vurdert. Samtlige indikatorer har vært koblet mot bærekraftsmålene, noe som har vært en forutsetning for at indikatorer skal være relevante.

Det er et bredt kunnskapsgrunnlag tilgjengelig for hvilke indikatorer som er relevante for FNs bærekraftsmål. PwCs arbeidsgruppe har bl.a. kartlagt relevante indikatorer som er presentert i:

- FNs indikatorsett
- Mål med mening (Meld. St.40)
- EUs håndbok "Voluntary Local Review"
- KS og SSBs arbeid med taksonomi
- United 4 Smart Sustainable Cities (U4SSC)

Dette arbeidet danner grunnlaget for utvelgelsen av indikatorene som benyttes. De 72 indikatorene som inngår i Bærekraft 357 dekker 15 av FNs bærekraftsmål og mer enn 80 delmål.

Bærekraft 357 deler FNs bærekraftsmål, og i enkelte tilfeller også delmålene, inn i tre bærekraftsdimensjoner:

- Klima og miljø
- Sosiale forhold
- Økonomi og styring

Alle valgte indikatorer fordeler seg på disse tre dimensjonene. På den måten oppnår alle kommuner med tilgjengelig data en poengsum for hver enkelt dimensjon og en samlet poengsum for Bærekraft 357, som måler helhetlig status på bærekraftsarbeidet.

Om Norge skal nå bærekraftsmålene må endringene skje i kommunene, der folk bor

PwCs formål er å bygge tillit i samfunnet og løse viktige problemer.

Hvorfor gjør vi dette?

Bærekraftig utvikling har vært en viktig agenda siden FN introduserte bærekraftsmålene i 2015, og for mange selskaper vil det være et krav å innlemme bærekraft i sin kjernevirksomhet når EUs bærekraftsdirektiv (CSRD) og de tilhørende standardene trer i kraft. Men det er ikke kun næringslivet som står overfor et omfattende omstillingsarbeid. Kommunene er det forvaltningsnivået som ligger nærmest på innbyggerne og alle tilhører vi en kommune. Også kommunene har fått flere krav og forventninger til mer bærekraftig planlegging og drift. Eksempler på dette er nasjonale forventninger til regionale og kommunal planlegging (Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2023–2027) og kommunenes innarbeiding av bærekraftsmålene i lokale planer og strategier.

Om Norge skal lykkes med å nå bærekraftsmålene, må kommunenes lykkes. Det er her folk bor, går tur, mottar tjenester, jobber og velger å etablere familier.

Bærekraftsmålene er verdens felles arbeidsplan for å løse de største utfordringene vi står overfor. PwC ønsker å være en del av løsningen gjennom egne valg og være en pådriver for bærekraftig omstilling av hele samfunnet. Bærekraft 357 er et bidrag til å sette fokus på bærekraftsmålene i hele Norge. Vi håper rapporten vil bidra til å løfte problemstillinger, skape diskusjoner og øke ambisjonsnivået i kommune-Norge.

Gjennom Bærekraft 357 øker vi kunnskap om hvilke kommuner som lykkes med sitt bærekraftsarbeid og som kan være en inspirasjonskilde for andre til å jobbe helhetlig og målrettet med sitt bærekraftsarbeid.

Illustrasjonsfoto: Adobe Stock

Oversikt over status og utvikling på nøkkelindikatorer for din kommune

Dashboard Bærekraft 357

I arbeidet med årets rapport har vi forbedret presentasjonen av både selve rangeringen og grunnlaget rapporten bygger på. Det gir kommunene muligheten til å få bedre innsikt i egen utvikling og status.

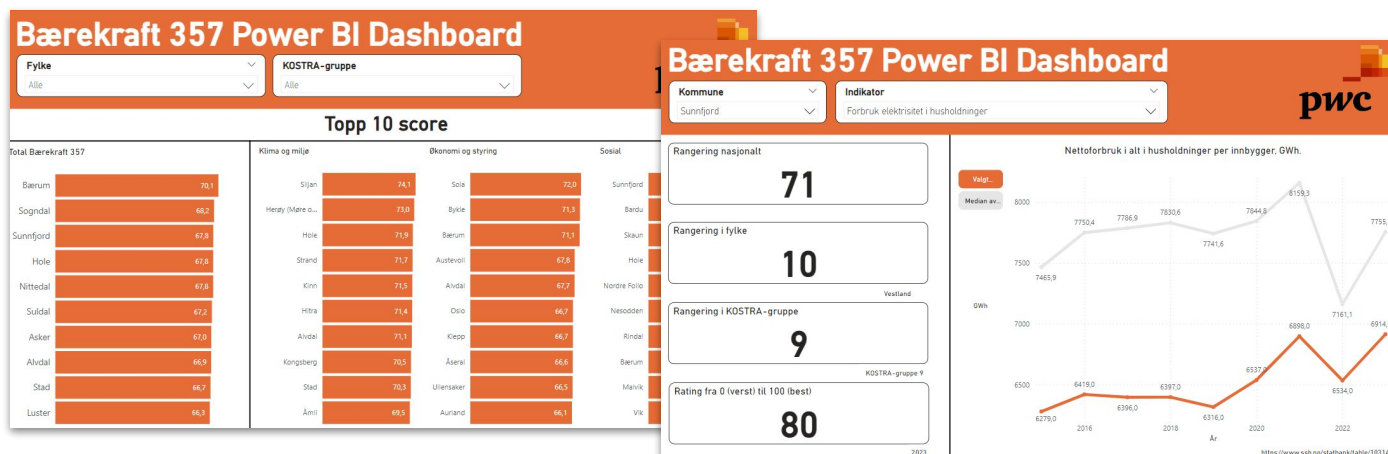
Vi har derfor utviklet et eget digitalt dashboard for Bærekraft 357. Her kan man se alle rangeringer fra rapporten, og gjøre et dykk i bakgrunnstall og indikatorer for den enkelte kommune. Vi har inkludert tidsserier ti år tilbake, slik at det er mulig gå inn på hver enkelt kommune, og se hvordan utviklingen har vært på

hver av de 72 indikatorene. Oversikten viser også hvordan kommunen rangeres på den enkelte indikator nasjonalt, i eget fylke og i egen KOSTRA-gruppe.

Dette gir god innsikt i status for den enkelte kommune, og gjør for eksempel mulig å se om igangsatte utviklingsprosesser over tid oppnår gevinster og resultater på bærekraft som ønsket.

Hver enkelt indikator er tydelig merket med kildehenvisning til hvilket datagrunnlag som er brukt.

Dashboardet er tilgjengelig på [pwc.no](https://www.pwc.no)

Fra bærekraftsmålene til Norges mest bærekraftige kommune

Med utgangspunkt i bærekraftsmålene gir Bærekraft 357 et bilde på hvilke kommuner som er mest bærekraftige.

FNs bærekraftsmål

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. FNs bærekraftsmål gjelder alle land i hele verden, både rike og fattige. Målene har stor innvirkning på norsk politikk – både i kommuner, i lokalsamfunn og nasjonalt (FN-sambandet, “Om bærekraftsmålene”).

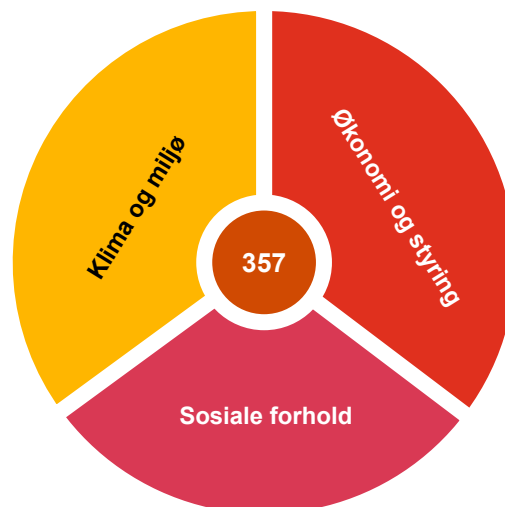
Flere av målene er allerede, eller langt på vei, oppfylt i Norge. Samtidig har vi utfordringer med å nå mange av målene som er satt. Det er også slik at flere av målene må tolkes i en norsk sammenheng. Eksempelvis handler ikke bærekraftsmål “Utrydde fattigdom” kun om å bekjempe ekstrem fattigdom i internasjonal sammenheng, men må tolkes i et nasjonalt perspektiv og etter nasjonale definisjoner av fattigdom.

Indikatorne som brukes i Bærekraft 357 er alle kartlagt med bakgrunn i hva som er relevante mål for bærekraft etter FNs bærekraftsmål, for så å kartlegge tilgjengelighet og kvalitet i data for det enkelte mål.

Bærekraft 357

Bærekraftsmålene og tilhørende indikatorer er fordelt på tre dimensjoner i Bærekraft 357. Her er bl.a. Stockholm Resilience Centre brukt som kilde til inspirasjon i fordelingen av bærekraftsmålene etter ESG-rammeverket.

Omfanget av indikatorer er gradvis redusert fra kartlegging til bruk i indeksen, basert på bl.a. kvalitetssikring av data og indikatorernes treffsikkerhet på det de skal måle. Metode og indikatorer som inngår i Bærekraft 357 er nærmere forklart i kapittel 4.

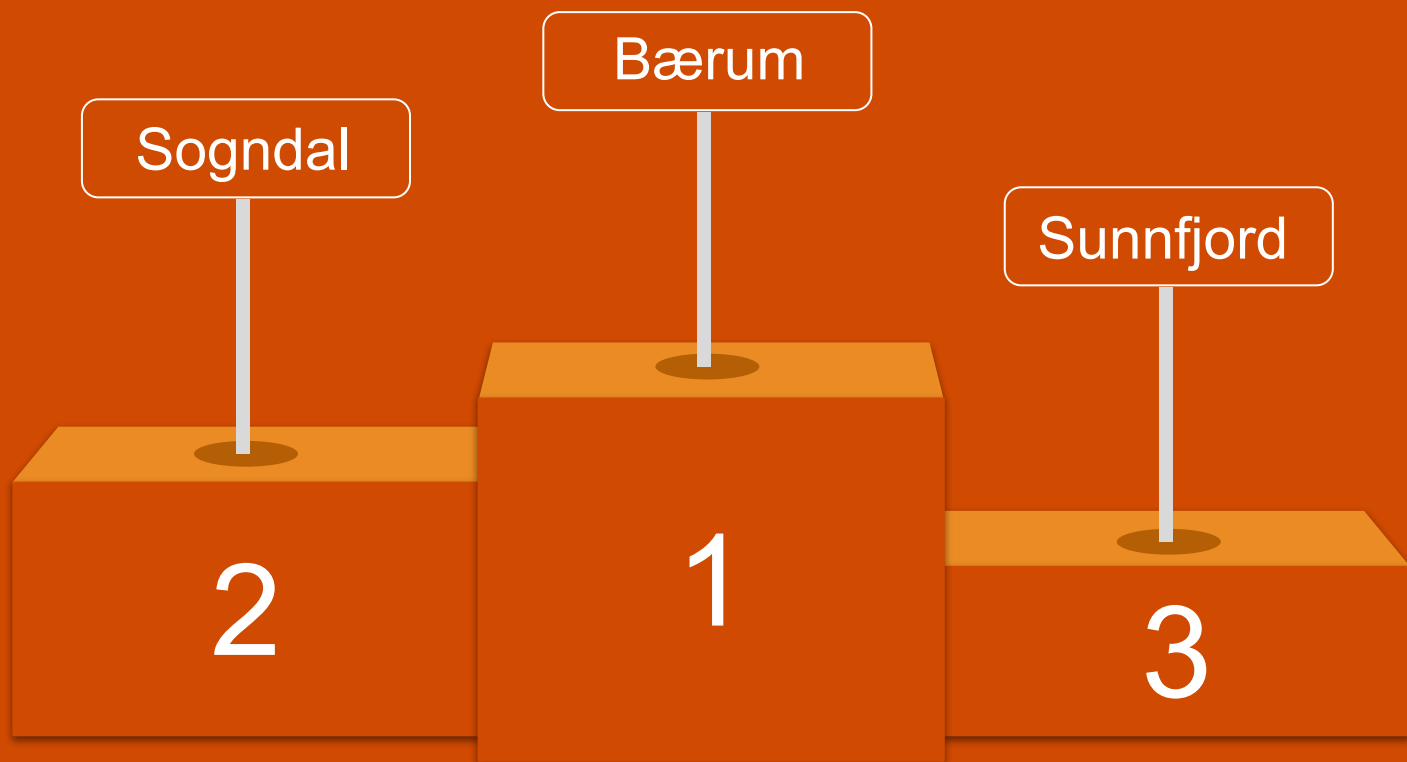
02

**Norges mest
bærekraftige
kommuner**

Bærekraft 357

Klima og miljø | Sosiale forhold | Økonomi og styring

72 indikatorer

De ti **mest** bærekraftige kommunene

#	≡	Kommune	Fylke	Bærekraft 357	Klima og miljø (1/3)	Sosiale forhold (1/3)	Økonomi og styring (1/3)
1	7 ↑	Bærum	Akershus	70,05	46. plass	8. plass	3. plass
2	0 →	Sogndal	Vestland	68,17	17. plass	15. plass	20. plass
3	0 →	Sunnfjord	Vestland	67,84	45. plass	1. plass	39. plass
4	7 ↑	Nittedal	Akershus	67,8	15. plass	13. plass	30. plass
5	4 ↑	Hole	Buskerud	67,8	3. plass	4. plass	84. plass
6	43 ↑	Suldal	Rogaland	67,24	14. plass	47. plass	18. plass
7	7 ↑	Asker	Akershus	66,97	68. plass	20. plass	17. plass
8	34 ↑	Alvdal	Innlandet	66,94	7. plass	199. plass	5. plass
9	4 ↑	Stad	Vestland	66,66	9. plass	23. plass	68. plass
10	-5 ↓	Luster	Vestland	66,34	35. plass	35. plass	32. plass

De mest bærekraftige kommunene

For andre år på rad kommer Bærum kommune på førsteplass i PwCs bærekraftsrapport for kommune-Norge. To andre kommuner fra Akershus fylke kommer også på listen over de ti beste kommunene: Nittedal og Asker. Sogndal og Sunnfjord kommer på andre- og tredjeplass i årets kåring. Begge kommunene er en del av Vestland fylke, som til sammen har fire kommuner på topp 10-listen. De to andre kommunene fra Vestland er Stad og Luster.

Fire av kommunene på topp 10-listen ligger i Vestland fylke, inkludert Sogndal og Sunnfjord som kommer på andre- og tredjeplass i Bærekraft 357.

Fem av kommunene som ligger på topp 10-listen ligger i Akershus og Buskerud, i dagens Viken fylke. To av kommunene ligger i Vestland, mens de resterende tre kommunene ligger i Rogaland, Møre og Romsdal og Trøndelag.

Bærum er Norges femte største kommune i antall innbyggere, men topplisten inneholder et bredt spenn av kommuner. Luster, som kommer på andreplass i kåringen, har i overkant av 5.000 innbyggere. Mens Hole, som kommer på tredjeplass, har ca. 6.000 innbyggere. Oppsummert etter tilhørighet til KOSTRA-grupper, som gir et innblikk i kommunenes størrelse og økonomi, fordeler topp 10-listen seg som følger (Se vedlegg 6 for forklaring av KOSTRA-grupper):

KOSTRA-gruppe 12	Bærum og Asker kommune	KOSTRA-gruppe 17	Suldal kommune
KOSTRA-gruppe 09	Sunnfjord og Nittedal kommune	KOSTRA-gruppe 05	Alvdal og Luster kommune
KOSTRA-gruppe 08	Sogndal kommune	KOSTRA-gruppe 02	Stad kommune
KOSTRA-gruppe 01	Hole kommune		

De ti mest bærekraftige kommunene blant landets **største*** kommuner

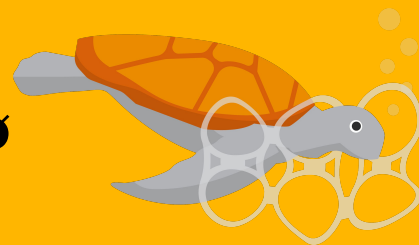
#	≡	Kommune	Fylke	Bærekraft 357	Klima og miljø (1/3)	Sosiale forhold (1/3)	Økonomi og styring (1/3)
1	7 ↑	Bærum	Akershus	70,05	46. plass	8. plass	3. plass
7	7 ↑	Asker	Akershus	66,97	68. plass	20. plass	17. plass
13	-3 ↓	Bodø	Nordland	66,11	21. plass	33. plass	49. plass
22	-1 ↓	Trondheim	Trøndelag	64,93	38. plass	133. plass	24. plass
23	1 ↑	Tromsø	Troms	64,78	67. plass	26. plass	71. plass
25	-19 ↓	Nordre Follo	Akershus	64,67	229. plass	5. plass	37. plass
30	17 ↑	Sandnes	Rogaland	64,32	129. plass	87. plass	22. plass
45	6 ↑	Stavanger	Rogaland	63,67	132. plass	184. plass	11. plass
49	-8 ↓	Ålesund	Møre og Romsdal	63,54	83. plass	102. plass	50. plass
50	-22 ↓	Bergen	Vestland	63,52	64. plass	144. plass	45. plass

* Kommuner med mer enn 45.000 innbyggere.

De kommunene som har forbedret seg mest

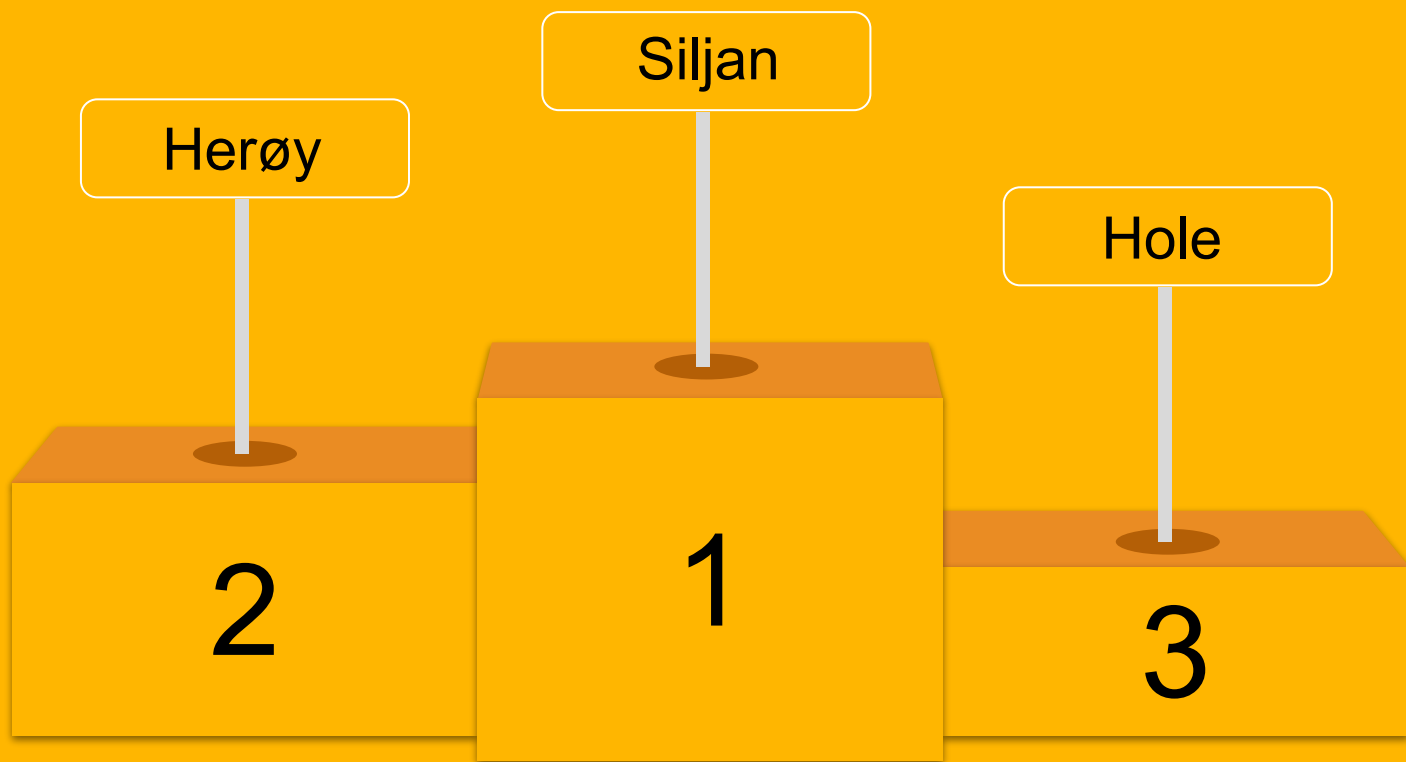
Kommune	Fylke	Rangering B356	Rangering B357	Endring
Herøy	Nordland	247	131	116
Grong	Trøndelag	280	165	115
Holmestrand	Vestfold	205	110	95
Orkland	Trøndelag	197	104	93
Lørenskog	Akershus	188	103	85
Hitra	Trøndelag	199	118	81
Stange	Innlandet	215	143	72
Lyngen	Troms	213	142	71
Elverum	Innlandet	307	237	70
Vaksdal	Vestland	184	117	67

Bærekraft 357: Klima og miljø

Miljøhelse | Energi | Klima- og miljøendringer

16 indikatorer

De ti **mest** bærekraftige kommunene innen klima og miljø

#	≡	Kommune	Fylke	Klima og miljø	Miljøhelse (40%)	Energi (20%)	Klima- og miljøendringer (40%)
1	27 ↑	Siljan	Telemark	74,1	6. plass	59. plass	21. plass
2	- →	Herøy	Møre og Romsdal	73,01	14. plass	171. plass	6. plass
3	35 ↑	Hole	Buskerud	71,92	8. plass	20. plass	73. plass
4	1 ↑	Strand	Rogaland	71,68	23. plass	14. plass	22. plass
5	89 ↑	Kinn	Vestland	71,5	24. plass	58. plass	13. plass
6	77 ↑	Hitra	Trøndelag	71,39	11. plass	102. plass	57. plass
7	51 ↑	Alvdal	Innlandet	71,14	9. plass	237. plass	46. plass
8	-2 ↓	Kongsberg	Buskerud	70,46	55. plass	60. plass	20. plass
9	-1 ↓	Stad	Vestland	70,3	222. plass	40. plass	1. plass
10	56 ↑	Åmli	Agder	69,5	107. plass	73. plass	16. plass

De mest bærekraftige kommunene innen klima og miljø

Kommunen Siljan ligger i Telemark og kommer på førsteplass i kåringen. Det er to kommuner fra Buskerud og to kommuner fra Vestland blant de ti beste kommunene.

De ti beste kommunene er alle relativt små kommuner, og mange av de har klatret mange plasser innenfor klima og miljø det siste året.

Oppsummert etter tilhørighet til KOSTRA-grupper, som gir et innblikk i kommunenes størrelse og økonomi, fordeler topp 10-listen seg som følger (Se vedlegg 6 for forklaring av KOSTRA-grupper):

KOSTRA-gruppe 04	Siljan kommune	KOSTRA-gruppe 03	Kongsberg kommune
KOSTRA-gruppe 01	Herøy og Hole kommune	KOSTRA-gruppe 02	Stad kommune
KOSTRA-gruppe 07	Strand og Kinn kommune	KOSTRA-gruppe 14	Åmli kommune
KOSTRA-gruppe 03	Hitra kommune	KOSTRA-gruppe 05	Alvdal kommune

Temaområdene som utgjør området klima og miljø er: Fornybar energi, Klimaendringer, Luftkvalitet, Miljøvern, Energiforbruk, Vann og avløp, Transport, og Avfall og avfallshåndtering.

Kommunene på topplisten for klima og miljø scorer veldig ulikt innenfor de ulike temaområdene, men noe som de har felles er at de fleste har behandlet klimatilpasning i kommunale planverk, de har gjennomført en helhetlig risiko og sårbarhetsanalyse som en del av den kommunale planleggingen, og de har i stor grad tatt hensyn til økt risiko og sårbarhet som følge av langsiktige klimaendringer.

Dette tilsier at kommunene på listen jobber aktivt med bærekraft, og at de bevisst tar hensyn til miljøkonsekvenser i driften sin.

De ti mest bærekraftige blant landets største kommuner innen klima og miljø

#	Δ	Kommune	Fylke	Klima og miljø	Miljøhelse (40%)	Energi (20%)	Klima- og miljøendringer (40%)
18	-9 ↓	Tønsberg	Vestfold	68,41	243. plass	57. plass	9. plass
21	-4 ↓	Bodø	Nordland	68,2	79. plass	127. plass	52. plass
38	-5 ↓	Trondheim	Trøndelag	66,84	12. plass	212. plass	135. plass
46	140 ↑	Bærum	Akershus	66,22	208. plass	82. plass	59. plass
64	32 ↑	Bergen	Vestland	65,31	134. plass	252. plass	71. plass
67	22 ↑	Tromsø	Troms	65,26	171. plass	320. plass	26. plass
68	-17 ↓	Asker	Akershus	65,25	309. plass	99. plass	29. plass
83	-49 ↓	Ålesund	Møre og Romsdal	64,44	71. plass	288. plass	96. plass
88	-11 ↓	Skien	Telemark	64,24	341. plass	32. plass	27. plass
90	53 ↑	Sandefjord	Vestfold	64,19	347. plass	45. plass	17. plass

De mest bærekraftige storkommunene innen klima og miljø

Tønsberg, Bodø, og Trondheim skiller seg ut som de tre beste storkommunene innenfor klima og miljø av forskjellige årsaker. Tønsberg ender opp på topp fordi de scorer veldig godt på Klima- og Miljøendringer, mens de kommer lavt ned på listen for Miljøhelse. Bodø er relativt balansert mellom de tre delområdene, og Trondheim kommer i motsetning til Tønsberg veldig bra ut på Miljøhelse, men ikke på Energi, og Klima- og Miljøendringer.

Generelt har de store kommunene relativt lavt utslipp per innbygger, noe som gjør at de i større grad scorer bedre på Klima- og Miljøendringer enn små kommuner. Store kommuner er mer energieffektive med gjennomsnittlig lavere energiforbruk i både husholdninger og kommunale bygg enn landet for øvrig. Store kommuner er også bedre på planlegging for klimatilpasning og gjennomføring av ROS-analyser av klimaendringer som vil påvirke kommuner.

Samtidig er det mange av storkommunene som sliter med miljøhelse. Dette er i stor grad som følge av indikatorer som måler Vann og Avløp, samt Avfall og avfallshåndtering. Disse områdene kan være utfordrende for store kommuner som må gjennom omfattende prosesser for forbedre disse. Det er særlig innenfor indikatorene for husholdningsavfall og gjenvinning disse kommunene har falt ned på listen i det siste året, og hvor det finnes forbedringspotensial for mange av dem.

Blant de ti beste storkommunene er det fire som har klatret på listen fra forrige år. Disse fire er Bærum, Bergen, Tromsø, og Sandefjord. Alle fire har i siste år forbedret energiforbruket i kommunale bygg, samt andelen nullutslippskjøretøy. Tre av de har i tillegg redusert andelen vannleveranse som går till lekkasje.

De mest bærekraftige kommunene innenfor hvert temaområde

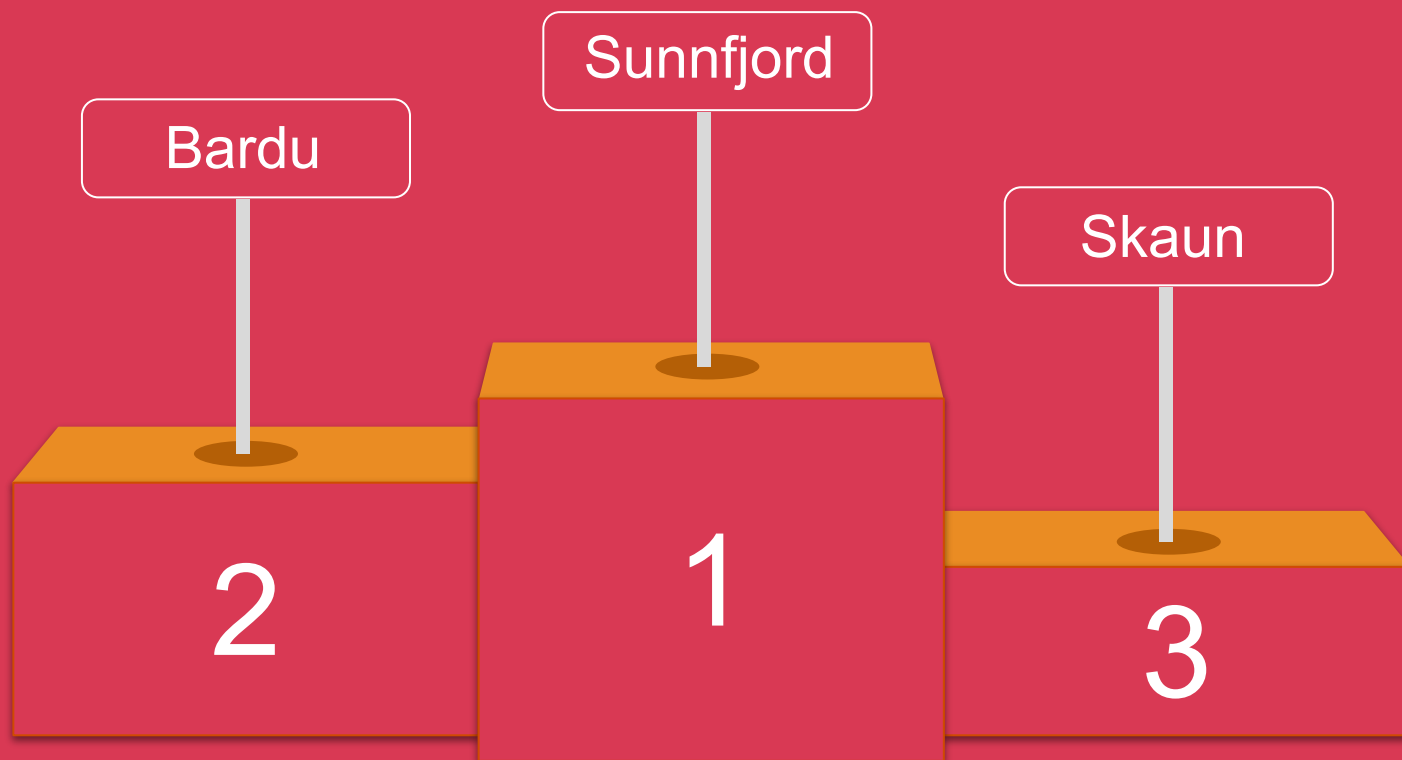
Kommune	Miljøhelse	Kommune	Energi	Kommune	Klima- og miljøendringer
Kvitsøy	68,06	Randaberg	93,68	Stad	81,35
Aukra	66,46	Gjerstad	93,45	Nittedal	80,72
Ulstein	66,28	Lørenskog	93,13	Sogndal	79,47
Værøy	65,44	Vennesla	91,91	Sunnfjord	79,40
Austvoll	65,28	Ås	91,78	Engerdal	78,95
Siljan	65,06	Lillesand	91,61	Herøy	78,78
Flesberg	65,04	Birkenes	91,50	Aurskog-Høland	78,62
Hole	64,20	Lyngdal	91,44	Vaksdal	78,52
Alvdal	63,82	Modum	91,19	Tønsberg	78,47
Hareid	63,51	Lindesnes	91,12	Seljord	77,68

Bærekraft 357: Sosiale forhold

Inntekt og livskvalitet | Muligheter | Helse og trygghet

29 indikatorer

De ti **mest** bærekraftige kommunene innen sosiale forhold

#	≡	Kommune	Fylke	Sosiale forhold	Inntekt og livskvalitet (30%)	Muligheter (40%)	Helse og trygghet (30%)
1	1	↑ Sunnfjord	Vestland	75,85	25. plass	7. plass	13. plass
2	8	↑ Bardu	Troms	75,57	20. plass	11. plass	7. plass
3	-	→ Skaun	Trøndelag	73,96	2. plass	27. plass	86. plass
4	-	→ Hole	Buskerud	73,86	147. plass	3. plass	35. plass
5	-	→ Nordre Follo	Akershus	73,38	98. plass	16. plass	4. plass
6	1	↑ Rindal	Trøndelag	72,91	3. plass	111. plass	2. plass
7	3	↑ Nesodden	Akershus	72,91	172. plass	9. plass	9. plass
8	8	↑ Bærum	Akershus	72,88	278. plass	1. plass	3. plass
9	6	↑ Malvik	Trøndelag	72,67	14. plass	49. plass	16. plass
10	1	↑ Vik	Vestland	72,25	65. plass	15. plass	77. plass

*Manglende data for rangering i forrige års rapport (2023).

De mest bærekraftige kommunene innen sosiale forhold

På første plass er Sunnfjord kommune som ligger i Vestland fylke. Vik kommune kommer inn på tiende plass og ligger og i Vestland. Bardu på andre plass, som ligger i Troms Fylke, er den eneste kommunen på listen fra Nord-Norge. Det er i tillegg tre kommuner fra Trøndelag og tre kommuner fra Akershus blant de ti beste kommunene.

Nesten alle kommunene på listen har klatret litt siden siste år, men de hadde alle veldig bra score tidligere. På listen er det også to store kommuner, Nordre Follo og Bærum, som har 62.000 og 130.000 respektive innbyggere.

Kommunenes KOSTRA-grupper gir et innblikk i størrelse og økonomi (Se vedlegg 6 for forklaring av KOSTRA-grupper):

KOSTRA-gruppe 09	Sunnfjord kommune	KOSTRA-gruppe 11	Nordre Follo kommune
KOSTRA-gruppe 06	Bardu og Vik kommune	KOSTRA-gruppe 07	Nesodden og Malvik kommune
KOSTRA-gruppe 01	Skaun og Hole kommune	KOSTRA-gruppe 04	Rindal kommune
KOSTRA-gruppe 12	Bærum kommune		

Dimensjoner (og temaområder) som utgjør sosial bærekraft er: **Inntekt og livskvalitet** (Økonomisk frihet og Basisbehov), **Muligheter** (Likestilling og Utdanning), og **Helse og trygghet** (Helsetjenester, Folkehelse, Trygghet og Ernæring)

De fleste av kommunene scorer høyt innenfor alle tre dimensjoner, med unntak av Hole, Nesodden, og Bærum kommune. Disse tre har lav plassering innenfor Inntekt og livskvalitet, men kompenserer for dette gjennom å være blant de beste innenfor de to andre.

De ti mest bærekraftige blant landets største kommuner innen sosiale forhold

#	≡	Kommune	Fylke	Sosiale forhold	Inntekt og livskvalitet (30%)	Muligheter (40%)	Helse og trygghet (30%)
5	0	➡ Nordre Follo	Akershus	73,38	98. plass	16. plass	4. plass
8	8	⬆ Bærum	Akershus	72,88	278. plass	1. plass	3. plass
20	-1	⬇ Asker	Akershus	71,21	186. plass	18. plass	18. plass
26	13	⬆ Tromsø	Troms	70,3	191. plass	8. plass	129. plass
33	-2	⬇ Bodø	Nordland	69,77	88. plass	32. plass	99. plass
87	61	⬆ Sandnes	Rogaland	66,64	195. plass	62. plass	106. plass
102	-1	⬇ Ålesund	Møre og Romsdal	66,04	171. plass	98. plass	102. plass
133	10	⬆ Trondheim	Trøndelag	64,74	290. plass	14. plass	230. plass
144	11	⬆ Bergen	Vestland	64,35	315. plass	17. plass	214. plass
152	42	⬆ Tønsberg	Vestfold	64,09	273. plass	41. plass	194. plass

De mest bærekraftige storkommunene innen sosiale forhold

Nordre Follo, Bærum, og Asker er de tre storkommunene i topp tre på Sosial bærekraft i årets indeks. Både Nordre Follo og Bærum kommune kommer i tillegg på top 10 listen til hele landet. Alle tre har gode resultatet på områdene Muligheter, og Helse og Trygghet, men scorer litt lavere på Inntekt og Livskvalitet. Særlig for Bærum kommune er denne kontrasten tydelig, som havner på første og tredje plass i hele Norge innenfor Muligheter, og Helse og Trygghet, men på 278-de plass innenfor Inntekt og Livskvalitet.

Generelt har storkommunene gode resultater innenfor Helse og Trygghet. Mange av kommunene har stor andel nyfødte med hjemmebesøk av helsesykepleier, få barn på tiltak, og lav grad av omdisponering av dyrket mark til andre formål. Storkommunene kommer også veldig bra ut på listen innenfor utdanning, både innenfor høyere utdanning og grunnskole.

Utfordringene for de store kommunene innenfor Sosial bærekraft er i hovedsak relatert til geografi og høye innbyggertall. Storkommunene har lav andel areal avsatt til leke og rekreasjonsområder, lite naturterreng, og lav legedekning. Noen av kommunene sliter i tillegg med trangboddhet, inntektsulikhet, og at andelen mennesker som bor i eid bolig er lav.

Sandnes og Tønsberg er de to av storkommunene som har klatret mest på listen i år. De har begge forbedringer på en rekke indikatorer som f.eks. grunnleggende kompetanse i regning i grunnskolen, andel eldre som får influensavaksine, og andel innbyggere med sosialhjelp som hovedinntekt. Sandnes har i tillegg økt andel nyfødte med hjemmebesøk av helsesykepleier.

De mest bærekraftige kommunene innenfor hvert temaområde

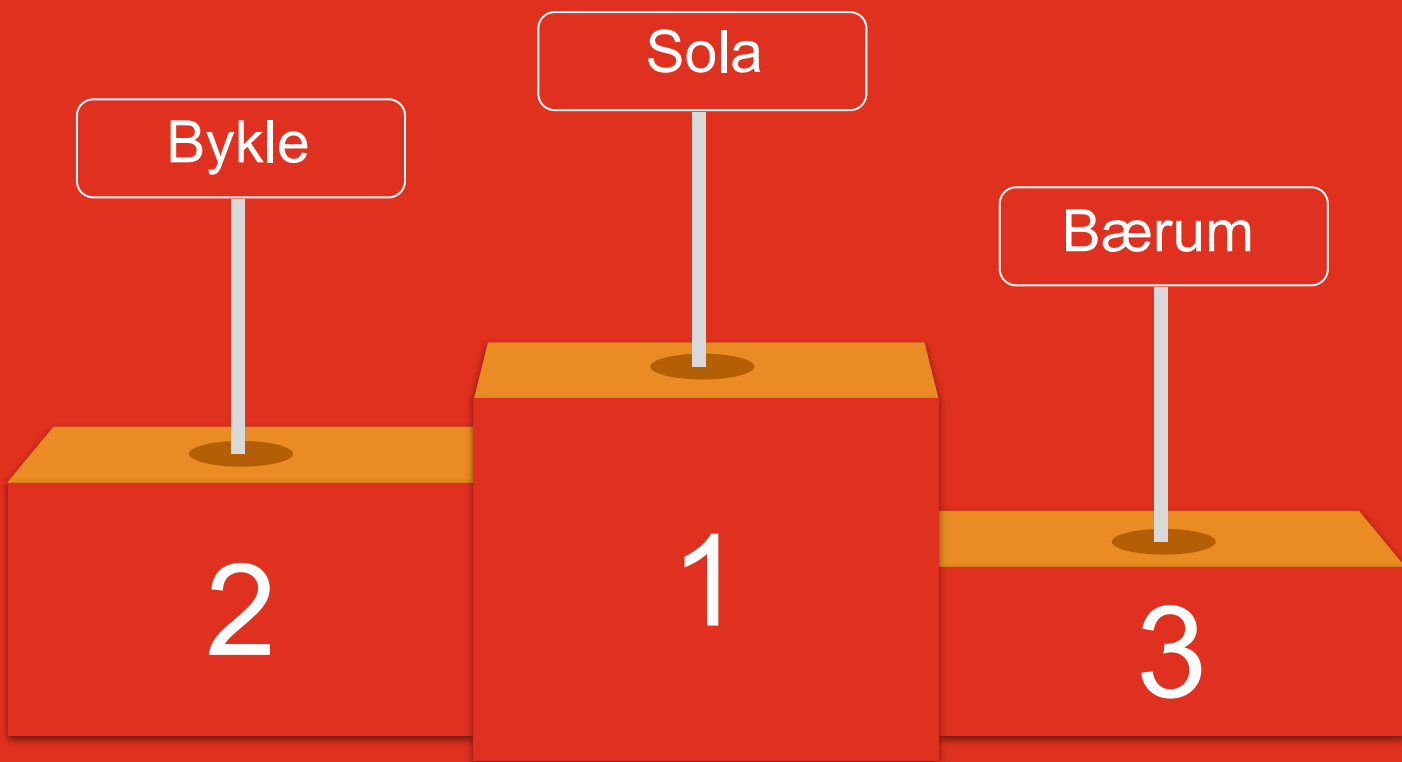
Kommune	Inntekt og livskvalitet	Kommune	Muligheter	Kommune	Helse og trygghet
Årdal	90,18	Bærum	77,6	Ål	Osterøy
Skaun	89,41	Sogndal	76,38	Rindal	78,92
Rindal	86,9	Hole	75,22	Bærum	78,32
Rana	86,02	Tolga	74,28	Nordre Follo	77,58
Bokn	85,53	Lierne	74,14	Alver	77,14
Askøy	85,32	Oslo	73,52	Gulen	76,96
Tjeldsund	84,84	Sunnfjord	72,94	Bardu	76,91
Sula	83,46	Tromsø	72,55	Solund	76,62
Selbu	83,27	Nesodden	72,34	Nesodden	76,59
Lærdal	83,09	Lillehammer	71,94	Siljan	76,43

Bærekraft 357: Økonomi og styring

Økonomisk vekst | God styring | Infrastruktur

22 indikatorer

De ti **mest** bærekraftige kommunene innen økonomi og styring

#	≡	Kommune	Fylke	Økonomi og styring	Økonomisk vekst (50%)	God styring (40%)	Infrastruktur (10%)
1	1 ↑	Sola	Rogaland	71,95	1. plass	45. plass	103. plass
2	-1 ↓	Bykle	Agder	71,26	2. plass	63. plass	47. plass
3	2 ↑	Bærum	Akershus	71,06	5. plass	8. plass	64. plass
4	0 →	Austevoll	Vestland	67,8	6. plass	89. plass	19. plass
5	17 ↑	Alvdal	Innlandet	67,74	37. plass	60. plass	1. plass
6	-3 ↓	Oslo	Oslo	66,7	2. plass	152. plass	160. plass
7	33 ↑	Klepp	Rogaland	66,67	7. plass	36. plass	204. plass
8	-2 ↓	Åseral	Agder	66,56	35. plass	1. plass	331. plass
9	2 ↑	Ullensaker	Akershus	66,45	4. plass	182. plass	22. plass
10	3 ↑	Aurland	Vestland	66,05	36. plass	49. plass	16. plass

De mest bærekraftige kommunene innen økonomi og styring

På første plass ligger Sola kommune, som sammen med Klepp kommune på syvende plass ligger i Rogaland fylke. Agder er også representert to ganger av kommunene fra topp ti listen av Bykle og Åseral kommune. I tillegg er det to kommuner fra Akershus fylke, og Oslo som kommer på sjetteplass.

På listen er det to kommuner, Alvdal og Klepp, som har klatret en god del siden siste år, mens de andre bevarer omtrent samme plass som i 2023.

Bærum og Oslo kommune er de to største kommunene på listen. Oppsummert etter tilhørighet til KOSTRA-grupper, som gir et innblikk i kommunenes størrelse og økonomi, fordeler topp 10-listen seg som følger (Se vedlegg 6 for forklaring av KOSTRA-grupper):

KOSTRA-gruppe 9	Sola kommune	KOSTRA-gruppe 05	Alvdal kommune
KOSTRA-gruppe 17	Bykle og Aurland kommune	KOSTRA-gruppe 13	Oslo kommune
KOSTRA-gruppe 12	Bærum kommune	KOSTRA-gruppe 07	Kleppkommune
KOSTRA-gruppe 02	Austevoll kommune	KOSTRA-gruppe 15	Åseral kommune
KOSTRA-gruppe 10	Ullensaker kommune		

Dimensjoner (og temaområder) som utgjør økonomi og styring er: Økonomisk vekst (Inkluderende arbeidsliv, Sysselsetting og Næringsliv), God styring (Velfungerende demokrati og Kommune-økonomi), og Infrastruktur (Fysisk infrastruktur og Digital infrastruktur)

Økonomisk vekst og God styring utgjør 90% av dette området, og det er derfor ingen overraskelse at Sola kommune, som kommer best ut på Økonomisk vekst, også kommer best ut i totalen. Det er også et betydelig gap mellom tredje- og fjerdeplassen på denne listen, noe som tilsier at de tre beste kommunene er i en klasse for seg selv innenfor dette bærekraftsområdet.

De ti mest bærekraftige blant landets største kommuner innen økonomi og styring

#	≡	Kommune	Fylke	Økonomi og styring	Økonomisk vekst (50%)	God styring (40%)	Infrastruktur (10%)
3	2 ↑	Bærum	Akershus	71,06	5. plass	8. plass	64. plass
6	-3 ↓	Oslo	Oslo	66,7	2. plass	152. plass	160. plass
11	-2 ↓	Stavanger	Rogaland	65,96	15. plass	41. plass	94. plass
17	24 ↑	Asker	Akershus	64,45	29. plass	25. plass	224. plass
22	-4 ↓	Sandnes	Rogaland	63,66	13. plass	83. plass	169. plass
24	-	Trondheim	Trøndelag	63,22	27. plass	68. plass	145. plass
25	-5 ↓	Lillestrøm	Akershus	63,13	19. plass	96. plass	132. plass
37	-21 ↓	Nordre Follo	Akershus	61,67	32. plass	86. plass	196. plass
45	-28 ↓	Bergen	Vestland	60,9	21. plass	164. plass	181. plass
49	-4 ↓	Bodø	Nordland	60,37	49. plass	87. plass	165. plass

De mest bærekraftige storkommunene innen økonomi og styring

Bærum, Oslo, og Stavanger kommuner utgjør de tre beste storkommunene innenfor Økonomi og Styring. Både Oslo og Bærum kommuner ligger også på topp ti listen for hele landet. Alle tre kommunene er veldig gode innenfor Økonomisk vekst, som utgjør 50% av den helhetlige scoren for området. Særlig Oslo skiller seg ut på dette delområdet, som havner på andreplass nasjonalt. Blant de resterende kommunene på listen får de fleste også gode plasseringer innenfor Økonomisk vekst, men mange sliter med området Infrastruktur.

De store kommunene er flinke på å oppdatere planverk, og de fleste har oppdatert Arealdel og Samfunnsdel siste fire årene. Mange av storkommunene har i tillegg godt driftsresultat, og relativt store disposisjonsfondet i forhold til kommunenes brutto driftsinntekter. De store kommunene har også mange kvinner som jobber fulltid, og stor andel sysselsatte. Innenfor Infrastruktur har mange av kommunene også bra tilgang på fast bredbånd.

De utfordrende områdene for storkommunene er som nevnt i hovedsak innenfor Infrastruktur og for noen kommuner God styring. Det er i hovedsak fysisk infrastruktur som er vanskelig i store kommuner, som f.eks. elbilladertetthet og andel ny eller oppgradert kommunal vei. Innenfor God styring er det mange kommuner med lav valgdeltakelse.

Storkommunen som har klatret mest innenfor økonomi og styring i år er Asker kommune. Asker kommune har forbedret resultatgrad og gjeldsgrad, og har i tillegg økt antallet nyetablerte foretak.

De mest bærekraftige kommunene innenfor hvert temaområde

Kommune	Økonomisk vekst	Kommune	God styring	Kommune	Infrastruktur
Sola	78,25	Åseral	82,98	Alvdal	90,68
Oslo	75,85	Suldal	81,78	Østre Slidre	85,72
Bykle	75,85	Rødøy	80,74	Tydal	84,61
Ullensaker	70,95	Nesseby	78,72	Gol	80,46
Bærum	70,86	Kvitsøy	78,5	Krødsherad	79,62
Austevoll	68,52	Sauda	78,16	Vang	75,8
Klepp	68,42	Rendalen	77,08	Lom	74,97
Tromsø	67,14	Bærum	76,38	Gjerstad	74,39
Hemsedal	66,71	Bygland	76,31	Bokn	73,38
Stranda	66,5	Lom	76,23	Nesbyen	73,25

03

**Efaringer fra de
kommunene som
lykkes best**

Erfaringer fra noen av kommunene som lykkes best

Siljan Kommune

Fylke: Telemark

Kostra gruppe: KOSTRA - gruppe 4

Innbyggere (2023): 2 375

Rangering Bærekraft 357: 39

Rangering Klima og Miljø: 1

Siljan kommune er en liten kommune i Telemark som i årets rapport kommer på førsteplass innenfor området Klima og Miljø. I Siljan er bærekraft-arbeidet integrert helhetlig i organisasjonen, med kommunedirektør som ansvarlig for at bærekraft er i fokus.

Kommunen har implementert flere tiltak har for å forbedre bærekraft. Et prakt eksempel er matbudsjettet til eldreomsorgen, som har blitt redusert fra 1,3 millioner til 1 million kroner på ett år, grunnet økt fokus på å redusere matsvinn. Det er også økt fokus på kildesortering, installasjon av solceller på kommunale bygg, og bruk av det lokale næringslivet. Siljan kommune understreker viktigheten av å søke offentlige midler for å finansiere bærekraftprosjekter, og anbefaler andre kommuner å benytte disse så mye som mulig.

Erfaringer fra noen av kommunene som lykkes best

Skaun Kommune

Fylke: Trøndelag

Kostra gruppe: KOSTRA - gruppe 1

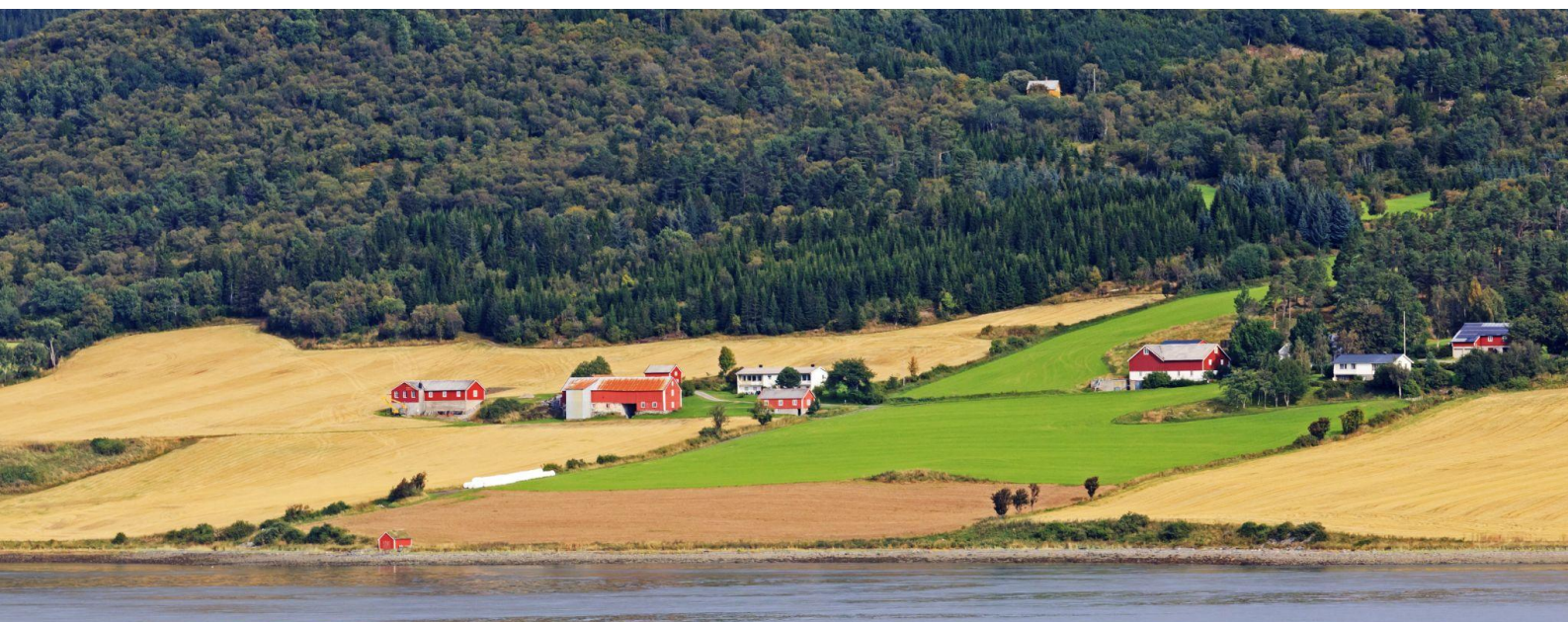
Innbyggere (2023): 8 441

Rangering Bærekraft 357: 14

Rangering Sosiale Forhold: 3

Skaun kommune ligger i Trøndelag, og er i årets indeks på topp tre-listen på Sosial bærekraft. Skaun kommune har organisert sitt bærekraftsarbeid med et fokus på sosial bærekraft, spesielt rettet mot barnefamilier, og har investert betydelig i sosial infrastruktur som skoler, barnehager og kulturhus.

Kommunen har et gjennomgående og vel etablert planverk som er godt implementert med god medvirkning av kommunens innbyggere. Å være lojale til planverk skaper felles engasjement, og gjør at beslutninger får raske avklaringer. Kommunen er også opptatt av å kunne gi godt og omfattende tilbud til en ung befolkning. Skaun kommune gir følgende tips til andre kommuner: Forankre planarbeid dypt i organisasjonen, skap gode diskusjoner rundt det som skal skje i kommunen, bli godt på ditt område, og samarbeid med de frivillige.

Erfaringer fra noen av kommunene som lykkes best

Sogndal Kommune

Fylke: Vestland

Kostra gruppe: KOSTRA - gruppe 8

Innbyggere (2023): 12 198

Rangering Bærekraft 357: 2

Sogndal kommune ligger i Vestland fylke, og kommer på andre plass i årets Bærekraft 357. Kommunen vektlegger viktigheten av å utarbeide et godt kunnskapsgrunnlag over behov til innbyggerne som første steg i bærekraftsarbeidet. Kunnskapsgrunnlaget kan videre brukes for å involvere politikere, engasjere frivillige og næringsliv, og forankre og følge opp arbeidet i organisasjonen.

Kommunen har også høy gjennomføringsevne, og har eksempelvis fått midler til å etablere ladeplasser for elbiler og energieffektivisering av kommunale bygg. Disse tiltakene har hatt direkte målbar effekt på antallet nullutslippskjøretøy og energiforbruket til kommunen. Sogndal anbefaler andre kommuner å sørge for at arbeidet med bærekraft er forankret i et godt kunnskapsgrunnlag.

0

4

**Metode og
indikatorene i
Bærekraft 357**

Bærekraft 357 og utviklingen fra fjorårets indeks

Bærekraft 357 bygger på 72 indikatorer som er identifisert ved bruk av FNs bærekraftsmål. Indikatorene måler mer enn 80 av delmålene til FNs bærekraftsmål og flere indikatorer er stor relevans for flere av delmålene. I presentasjonen av Bærekraft 357 er bærekraftsmålene og tilhørende indikatorer sortert i de tre dimensjonene innenfor ESG-rammeverket, klima og miljøendringer, sosiale forhold og økonomi og styring.

Siden Bærekraft 356 ble lansert i 2023 er det gjort noen justeringer i metode og indikatorer. Årets rapport er den andre utgaven av PwCs indeks for å måle bærekraft i norske kommuner og vi har gjort oss noen erfaringer som vi har tatt lærdom fra og forsøkt å gjøre indeksen enda mer relevant for kommunene og samfunnsdiskusjonen:

- Årets indeks består av fem flere indikatorer enn fjorårets. Som hovedregel skal indeksen bestå av de samme indikatorene, for å muliggjøre en sammenlignbar utvikling over tid. Likevel er det sånn at det stadig tilgjengeliggjøres ny og relevant data. For å sikre indeksen sin relevans og at den gir et mest mulig helhetlig og korrekt bilde på hvilke kommuner som lykkes med bærekraft, vil det noen ganger være nødvendig å supplere med nye indikatorer.
- Som oppfølging av punktet over er det laget oppdaterte rangeringer for fjorårets rapport, basert på årets rammeverk og indikatorer. Dvs at utvikling gjenspeiler faktisk endring og ikke er påvirket av endringer i metode eller indikatorer fra fjorårets rapport. Videre er det lansert et dashboard med oversikt over rangeringer og utfyllende informasjon om hver enkelt kommune, der man kan se utviklingen over tid knyttet til hver enkelt indikator.
- Bærekraft 357 måler bærekraft i kommunene, der kommunene oppnår en score mellom 1 (den kommunen som gjorde det best) og 0 (den kommunen som gjorde det dårligst) knyttet til hver indikatorer. I fjor ble det lagt inn en korreksjoner for enkelte indikatorer, for å sikre at kommuner som presterer godt også får godt "betalt" i indeksen for dette. Eksempelvis ble det satt maksverdier for indikatorene som måler kommunaløkonomisk bærekraft (resultatgrad, fondsgrad og gjeldsgrad) og årlig reduksjon i klimagassutslipp. Denne tilnærmingen er videreført i årets indeks, men det er i år flere indikatorer som har fått en slik maksverdi for at ytterliggende resultater i mindre grad skal påvirke indeksen.

På de neste sidene står det mer utfyllende om hva som ligger i de ulike dimensjonene og hvilke indikatorer som inngår i Bærekraft 357, knyttet til de tre ulike dimensjonene.

System for indikatorene i Bærekraft 357

Alle indikatorer som inngår i Bærekraft 357 er kartlagt og klassifisert etter det samme systemet. Grovt kan det deles inn i to faser:

- I fase 1 er ulike indikatorer kartlagt på bakgrunn av bærekraftsmålene og delmålene. Samtlige indikatorer i rapporten er koblet til minimum ett bærekraftsmål og ett delmål.
- I fase 2 er indikatorene som er inkludert i rapporten blitt sortert i en av de tre dimensjonene og videre i ett av tre temaområder tilhørende valgt dimensjon. Deretter er indikatorene innenfor temaområdet gruppert i ulike tema.

Figuren nedenfor illustrerer inndelingen som er beskrevet over og gir eksempel på en utvalgt indikator.

FASE 1			FASE 2		
Bærekraftsmål og kartlegging av indikatorer			Oppbygging av Bærekraft 357		
Bærekraftsmål	Delmål	Indikator	Dimensjon	Temaområde	Tema
Utrydde fattigdom	1.2	Andel personer i husholdninger med vedvarende lavinntekt	Sosiale forhold	Inntekt og livskvalitet	Basisbehov

På de neste sidene presenteres alle de 72 indikatorene som inngår i Bærekraft 357. Oppsettet og indikatornavnene er her forenklet. Oversikten viser hvilke indikatorer som er knyttet til hvert bærekraftsmål og hvilken dimensjon og temaområde indikatoren er koblet til i Bærekraft 357.

Bærekraft 357 deles i tre dimensjoner

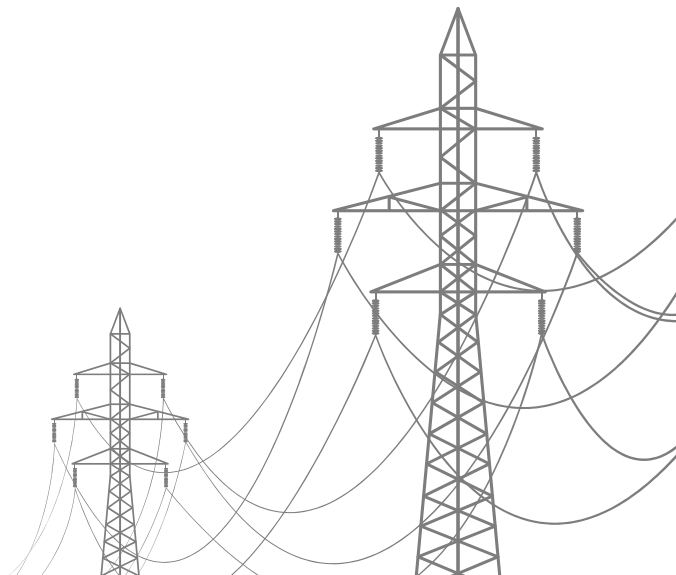
Klima og miljø

Klima- og miljøendringer er store utfordringer for hele verdens befolkning. Også i Norge merker vi konsekvensene av endringene og våre handlinger er viktig for å begrense konsekvensene for kommende generasjoner.

Klima og miljø omfatter klimaendringer, men også de lokale handlingene som gjøres for å begrense negative konsekvenser på lokalmiljøet. Det omfatter klimagassutslipp og -tilpasning, men også bruken av råvarer, vann og energi.

Kommunene har stor innvirkning på samfunnsutvikling og arealbruk, og kan gjennom en tydelig og aktiv rolle bidra til reduserte utslipp, samt tilrettelegge for grønn omstilling. Bevaring av grøntområder, tilrettelegging for grønne transportalternativer, god avfallshåndtering og tilpasning til et endret klima er alle eksempler på viktige oppgaver for en kommune.

I Bærekraft 357 deles klima og miljø inn i tre temaområder; 1) Miljøhelse, 2) Energi og 3) Klima- og miljøendringer.

Indikatorer som måler klima og miljø

#	Bærekraftsmål	Delmål	Indikator	Temaområde	Kommuner med data
1	God helse og livskvalitet	3.9	Luftkvalitet (pm 2.5)	Miljøhelse	329/356
2	Rent vann og gode sanitærforhold	6.1	Fornytt eller nytt ledningsnett for drikkevann	Miljøhelse	284/356
3	Rent vann og gode sanitærforhold	6.4	Vannleveranser til lekkasje	Miljøhelse	317/356
4	Rent vann og gode sanitærforhold	6.4	Fornytt eller nytt kommunalt avløpsnett	Miljøhelse	322/356
5	Ansvarlig forbruk og produksjon	12.5	Husholdningsavfall per innbygger	Miljøhelse	356/356
6	Ansvarlig forbruk og produksjon	12.5	Gjenvinning	Miljøhelse	356/356
7	Bærekraftige byer og lokalsamfunn	11.2	Andel kommunal vei som er tilrettelagt for syklende	Miljøhelse	332/356
8	Bærekraftige byer og lokalsamfunn	11.6	Andel kjøretøy i kommunen som er nullutslippskjøretøy	Miljøhelse	356/356
9	Ren energi til alle	7.3	Forbruk elektrisitet i husholdninger	Energi	356/356
10	Ren energi til alle	7.3	Energiforbruk kommunale bygg	Energi	356/356

Indikatorer som måler klima og miljø

#	Bærekraftsmål	Delmål	Indikator	Temaområde	Kommuner med data
11	Stoppe klimaendringene	13.1	Behandling av klimatilpasning i kommunale planverk	Klima- og miljøendringer	341/356
12	Stoppe klimaendringene	13.2	Endring i utslipp av CO2 ekvivalenter	Klima- og miljøendringer	356/356
13	Stoppe klimaendringene	13.2	CO2 utslipp per innbygger	Klima- og miljøendringer	356/356
14	Stoppe klimaendringene	13.3	Hensyntatt risiko og sårbarhet for alvorlig naturhendelser i kommunal planlegging	Klima- og miljøendringer	350/356
15	Stoppe klimaendringene	13.3	Grad risiko og sårbarhet hensyntatt for alvorlig naturhendelser i kommunal planlegging	Klima- og miljøendringer	350/356
16	Stoppe klimaendringene	13.3	Andel av samlet energiforbruk i kommunale formålsbygg som er fra fornybare kilder	Klima- og miljøendringer	348/356
17	Livet på land	15.1	Endring i ubebygde areal	Klima- og miljøendringer	356/356
18	Livet på land	15.1	Andel ubebygde areal	Klima- og miljøendringer	356/356
19	Livet på land	15.1	Andel fysisk nedbygde areal	Klima- og miljøendringer	356/356
20	Livet på land	15.5	Endring i vernet areal på land	Klima- og miljøendringer	351/356
21	Livet på land	15.5	Andel vernet areal på land	Klima- og miljøendringer	350/356

Bærekraft 357 deles i tre dimensjoner

Sosiale forhold

Lav inntekt og utenforskap forekommer også i Norge. Det begrenser menneskers mulighet til å delta i samfunnet og hemmer den sosiale mobiliteten. Kommunale tjenester og planlegging spiller en viktig rolle i å utjevne sosiale forskjeller og bidra til å gi mennesker muligheter.

Sosiale forhold omfatter bl.a. fattigdom, inntektsforskjeller, utdanning, likestilling, helsetjenester og folkehelse. Gjennom planlegging og de kommunale tjenestene kan kommunene styrke måloppnåelsen på disse områdene. Samtidig er det store forskjeller på kommunene og ulik historie, geografi og demografi påvirker handlingsrommet.

I Bærekraft 357 deles sosiale forhold inn i tre temaområder; 1) Inntekt og livskvalitet, 2) Muligheter og 3) Helse og trygghet.

Indikatorer som måler sosiale forhold

#	Bærekraftsmål	Delmål	Indikator	Temaområde	Kommuner med data
1	Utrydde fattigdom	1.1	Andel innbyggere med sosialhjelp som hovedinntekt	Inntekt og livskvalitet	355/356
2	Utrydde fattigdom	1.2	Andel personer i husholdninger med vedvarende lavinntekt	Inntekt og livskvalitet	356/356
3	Utrydde fattigdom	1.4	Andel som bor i eid bolig	Inntekt og livskvalitet	356/356
4	Bærekraftige byer og lokalsamfunn	11.1	Andel personer som bor trangbodd	Inntekt og livskvalitet	356/356
5	Mindre ulikhet	10.1	Inntektsulikhet belyst med GINI-koeffisient	Inntekt og livskvalitet	356/356
6	God utdanning	4.1	Lesing: Grunnskole	Muligheter	303/356
7	God utdanning	4.1	Regning: Grunnskole	Muligheter	303/356
8	God utdanning	4.1	Andel personer som kun har gjennomført grunnskole som høyeste utdanning	Muligheter	356/356
9	God utdanning	4.1	Andel av befolkningen med høyere utdanning	Muligheter	356/356
10	God utdanning	4.2	Andel ansatte i barnehage som har relevant utdanning	Muligheter	356/356
11	God utdanning	4.a	Andel barn som oppgir at de trives på skolen	Muligheter	275/356

Indikatorer som måler sosiale forhold

#	Bærekraftsmål	Delmål	Indikator	Temaområde	Kommuner med data
12	God utdanning	4.2	Andel barn som går i barnehage	Muligheter	356/356
13	Likestilling mellom kjønnene	5.1	Andel av sysselsatte som er kvinner	Muligheter	356/356
14	Likestilling mellom kjønnene	5.4	Andel fedre som tar hele fedrekvoten eller mer av foreldrepengeperioden	Muligheter	354/356
15	Likestilling mellom kjønnene	5.a	Forskjell i inntektsnivå mellom menn og kvinner	Muligheter	356/356
16	Utrydde sult	2.3	Andel dyrka mark omdisponert	Helse og trygghet	348/356
17	Utrydde sult	2.1	Andel overvektige	Helse og trygghet	353/356
18	God utdanning	4.1	Andel nyfødte med hjemmebesøk av helsesykepleier	Helse og trygghet	337/356
19	God helse og livskvalitet	3.8	Andel i kommunen uten fastlege	Helse og trygghet	350/356
20	God helse og livskvalitet	3.c	Legedekning	Helse og trygghet	356/356
21	God helse og livskvalitet	3.4	Forventet levealder menn	Helse og trygghet	356/356
22	God helse og livskvalitet	3.4	Forventet levealder kvinner	Helse og trygghet	356/356

Indikatorer som måler sosiale forhold

#	Bærekraftsmål	Delmål	Indikator	Temaområde	Kommuner med data
23	God helse og livskvalitet	3.3	Vaksinasjonsdekning blant 16-åringene for difteri, stivkrampe, pneumokokk, meslinger, kikhoste, HPV (kvinner)	Helse og trygghet	276/356
24	God helse og livskvalitet	3.3	Andel 65 år og eldre som er influensavaksinert	Helse og trygghet	329/356
25	God helse og livskvalitet	3.4	Tidlig død blant innbyggere i aldersgruppen 0-74 år	Helse og trygghet	320/356
26	Bærekraftige byer og lokalsamfunn	11.3	Andel innbyggere i tettsteder med trygg tilgang til rekreasjonsareal	Helse og trygghet	356/356
26	Bærekraftige byer og lokalsamfunn	11.3	Andel areal avsatt til leke- og rekreasjonsområder	Helse og trygghet	267/356
27	Bærekraftige byer og lokalsamfunn	11.3	Andel innbyggere i tettsteder med trygg tilgang til nærturterreng	Helse og trygghet	356/356
28	Fred, rettferdighet og velfungerende institusjoner	16.1	Anmeldelser for vold og mishandling	Helse og trygghet	355/356
29	Fred, rettferdighet og velfungerende institusjoner	16.2	Andel barn på tiltak gjennom barnevernet	Helse og trygghet	352/356

Bærekraft 357 deles i tre dimensjoner

Økonomi og styring

Norge har de siste 25 årene hatt høyere økonomisk vekst, høyere sysselsettingsgrad og lavere arbeidsledighet enn de fleste andre industriland. Det er likevel utfordringer også i Norge. En aldrende befolkning og lav deltakelse i arbeidslivet blant enkelte grupper er kjente utfordringer kommunene og landet står overfor.

Økonomi og styring omfatter forhold som deltakelse i yrkeslivet, demokratisk deltakelse, likestilling i maktposisjoner og kommuneøkonomi.

Der sosiale forhold ser på den sosiale og økonomiske utjevningen i samfunnet, er befolkningens bidrag i arbeidslivet en viktig forutsetning for fremtidig vekst og god kommuneøkonomi. En kommune er avhengig av et attraktivt arbeidsmarked og bred deltakelse for å skulle lykkes på sikt. God og forutsigbar planlegging er viktig og kommunen må forvalte verdiene sine på en god måte.

I Bærekraft 357 deles klima og miljø inn i tre temaområder; 1) Økonomisk vekst, 2) God styring og 3) Infrastruktur.

Indikatorer som måler økonomi og styring

#	Bærekraftsmål	Delmål	Indikator	Temaområde	Kommuner med data
1	Anstendig arbeid og økonomisk vekst	8.1	Andel av befolkningen som er sysselsatt	Økonomisk vekst	356/356
2	Anstendig arbeid og økonomisk vekst	8.1	Sysselsettingsbidrag (netto pendling)	Økonomisk vekst	356/356
3	Anstendig arbeid og økonomisk vekst	8.2	Andel sysselsatte som jobber i privat sektor eller offentlig eide foretak	Økonomisk vekst	356/356
4	Mindre ulikhet	10.7	Andel sysselsatte blant innvandrere	Økonomisk vekst	356/356
5	Bærekraftig byer og lokalsamfunn	11.3	Forsørgerbrøk for eldre	Økonomisk vekst	356/356
6	Likestilling mellom kjønnene	5.1	Andel kvinner som jobber fulltid	Økonomisk vekst	356/356
7	Anstendig arbeid og økonomisk vekst	8.6	Andel unge som deltar i arbeidslivet eller er i utdanning	Økonomisk vekst	356/356
8	Mindre ulikhet	10.2	Andel uføre	Økonomisk vekst	356/356
9	Anstendig arbeid og økonomisk vekst	8.8	Legemeldt sykefravær blant lønntakere	Økonomisk vekst	356/356
10	Anstendig arbeid og økonomisk vekst	8.6	Netto tilvekst av nye selskaper	Økonomisk vekst	356/356
11	Fred, rettferdighet og velfungerende institusjoner	16.7	Valgdeltakelse ved kommunevalg	God styring	356/356

Indikatorer som måler økonomi og styring

#	Bærekraftsmål	Delmål	Indikator	Temaområde	Kommuner med data
12	Likestilling mellom kjønnene	5.5	Kjønnsbalanse kommunerepresentanter	God styring	356/356
13	Likestilling mellom kjønnene	5.5	Kjønnsbalanse ledere	God styring	356/356
14	Bærekraftige byer og lokalsamfunn	11.3	Oppdatert planverk mhp kommuneplanens samfunnsdel	God styring	340/356
15	Bærekraftige byer og lokalsamfunn	11.3	Oppdatert planverk mhp kommuneplanens arealdel	God styring	341/356
16	Fred, rettferdighet og velfungerende institusjoner	16.6	Fondsgrad (størrelse disposisjonsfond i forhold til brutto driftsinntekter)	God styring	354/356
17	Fred, rettferdighet og velfungerende institusjoner	16.6	Resultatgrad (driftsresultat i forhold til brutto driftsinntekter)	God styring	356/356
18	Fred, rettferdighet og velfungerende institusjoner	16.6	Gjeldsgrad (netto lånegjeld i forhold til brutto driftsinntekter)	God styring	354/356
19	Industri, innovasjon og infrastruktur	9.1	Andel ny eller oppgradert kommunal vei	Infrastruktur	356/356
20	Industri, innovasjon og infrastruktur	9.1	Tetthet elbilladere	Infrastruktur	356/356
21	Industri, innovasjon og infrastruktur	9.c	Dekning bredbånd	Infrastruktur	354/356

Nærmere om valg av indikatorer og utformingen av et tilpasset indikatorsett

Valg av indikatorer

Indikatorerne som inngår i rapporten er valgt ut på bakgrunn av omfattende kvalitetssikring. Herunder er det vurdert i hvilken grad indikatoren treffer på det delmålet den skal måle, i hvilken grad indikatoren er standardisert og har standardisert data over tid, i hvilken grad data er tilgjengelig mv.

Disse kriteriene har vært sentrale i vurderingen av indikatorer. Mange indikatorer er utelukket som følge av at de i for liten grad treffer det delmålet de er ment å måle.

I tillegg har det vært viktig å inkludere flest mulig kommuner i de endelige rangeringene i Bærekraft 357 og de underliggende bærekraftsdimensjonene. Enkelte indikatorer er derfor ekskludert som følge av manglende data blant mange kommuner. Dette gjelder indikatorer som er vurdert å være mindre kritiske for rapporten.

Det har vært en forutsetning for arbeidet at alle kommuner skal være inkludert i den grad data er tilgjengelig. Informasjonsgrunnlaget er derfor basert på offentlig tilgjengelige kilder, som SSB, FHI, DSB, Miljødirektoratet mv.

En utfordring når man skal måle status på bærekraftsarbeidet i alle kommunene er at norske kommuner er veldig forskjellige. Noen kommuner har mer enn 100.000 innbyggere, mens andre har færre enn 1.000 innbyggere. Noen kommuner har et areal som er flere ganger større enn Vestfold fylke, mens andre er en brøkdel av størrelsen. Noen kommuner har også så høye skatteinntekter at de kan bruke det dobbelte av andre kommuner.

Det er ikke mulig å korrigere for alle disse forskjellene, men det er heller ikke målet. Kommunene har ulike forutsetninger og det er med på å påvirke hvor bærekraftige de er. Likevel har det ikke noe for seg å måle faktiske størrelser når kommunene skal sammenlignes. Alle indikatorer i Bærekraft 357 hensyntar derfor forskjeller mellom kommunene ved at verdier måles i andel, per 1.000 innbyggere, endring sist periode e.l.

Eksempelvis gir det ikke mening å måle netto driftsresultat i kommunene om man skal sammenligne. Men det gir mening å måle netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter. Det gir heller ikke mening å måle størrelsen på ubebygd areal i kommunen, men det gir mening å måle endringen i ubebygd areal.

Nærmere om beregningen av Bærekraft 357

Beregning av indeks

Bærekraft 357 måler status på bærekraftsarbeidet i den enkelte kommune og sammenligner resultater på tvers av alle kommunene. For å gjøre dette er det tatt noen valg som forklares her.

For hver indikator i indeksen er det gjort en beregning som gir kommunen med best måloppnåelse verdien 1, mens den kommunen med dårligst måloppnåelse har fått verdien 0. De resterende 354 kommunene får en verdi mellom 0 og 1, avhengig av kommunens måloppnåelse relativt til den beste og dårligste kommunen. Formelen* som er benyttet til dette er:

$$I_{nt}^j = (V_{nt}^j - V_{\min}^j) / (V_{\max}^j - V_{\min}^j)$$

Utover dette er det korrigert for ytterpunkter der dette har betydelig påvirkning på utfallet.

Videre er indikatorene vektet, for samlet å gi en indeks innenfor hver bærekraftsdimensjon og i den samlede indeksen, Bærekraft 357. Dette er gjort i flere runder og i samråd med flere eksperter. Som utgangspunkt for gode drøftinger er de tre dimensjonene delt videre inn i temaområder og tema, slik at vektingen av indikatorene er gjort i flere ledd.

Kommuner som mangler tilstrekkelig data i én eller flere indikatorer er gitt medianverdi på denne indikatoren, for at de ikke skal ekskluderes av den samlede rangeringen. Dette gjelder spesielt for små kommuner der datagrunnlaget er såpass begrenset at det er anonymisert.

Det er i etterkant kontrollert at dette ikke påvirker totalscoren i nevneverdig grad.

Indeksens avgrensning

PwC tar forbehold om at Bærekraft 357 for kommuner ikke presenterer en vurdering av hvilke kommuner som faktisk utfører bærekraftig arbeid, men heller en rangering av hvordan kommunene presterer i sammenligning med hverandre. Bærekraft 357 presenterer utelukkende vår vurdering på rapporterte tall, som er hentet fra åpne kilder og tilgjengelig per august 2024.

Illustrasjonsfoto: Adobe Stock

Geir Are Nyeng

Partner

geir.are.nyeng@pwc.com

Kevin Xavier

Prosjektmedarbeider

kevin.x.xavier@pwc.com

Martin Bast Sørdsdal

Prosjektleder

martin.bast@pwc.com

Colin Jayesh Brustad

Prosjektmedarbeider

colin.brustad@pwc.com

© 2024 PwC. Med enerett. I denne sammenheng refererer «PwC» seg til PricewaterhouseCoopers AS, Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS og PricewaterhouseCoopers Tax Services AS som alle er separate juridiske enheter og uavhengige medlemsfirmaer i PricewaterhouseCoopers International Limited.